

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 10P/115/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320201847
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubov Vargová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2021:8320201847.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Ľubov Vargovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. N. S., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, za účasti rodičov S. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A.. N. XXX/XX, S., právne zastúpeného JUDr. Janou Šepeľovou, advokátkou, Námestie slobody 13/25, Humenné a M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/X, S., za účasti prokurátora, v konaní o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k mal. dcére takto

rozhodol:

I. Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 19P/314/2015-34 zo dňa 01.03.2016 vo výroku o zverení a m e n í rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 8P/22/2019-130 zo dňa 22.01.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov č.k. 21CoP/60/2020-240 zo dňa 24.09.2020 vo výroku o výživnom tak, že s c h v a ľ u j e dohodu rodičov v tomto znení:

Zveruje mal. N. S., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok.

II. Matku z a v ä z u j e prispievať na výživu maloletej sumou po 60,-- eur mesačne, ktoré bude poukazovať otcovi vždy do 10. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozhodnutia.

III. Stretávanie matky s dcérou súd n e u p r a v u j e .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec podal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne návrh, ktorým žiadal, aby súd zmenil „rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 19P/314/2015-34 zo dňa 01. marca 2016 čo do výroku o zverení mal. N. S., nar. XX.XX.XXXX, ako aj rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 8P/22/2019 čo do úpravy styku tak, že zveruje mal. N. S., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. Matka je povinná prispievať na výživu mal. N. S. po 200,- eur mesačne vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám otca a to od podania tohto návrhu. Matka je oprávnená sa s mal. N. stretávať každý nepárny týždeň od piatka od 16.00 hod. do nedele do 15.00 hod. s tým, že maloletú si matka vyzdvihne v mieste jej bydliska a po ukončení styku ju otcovi odovzdá taktiež v mieste jej bydliska. Počas letných prázdnin je matka oprávnená sa s mal. N. stretávať prvé dva týždne v mesiaci júl a prvé dva týždne v mesiaci august; počas zimných prázdnin a sviatkov u každého z rodičov maloletá strávi jeden týždeň; počas jarných prázdnin každý nepárny rok u matky; počas veľkonočných sviatkov každý páry rok u matky, náhradu trov konania.“

2. Návrh bol odôvodnený tak, že rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 19P/314/2015-34 zo dňa 01. marca 2016 súd manželstvo rodičov rozviedol a obe vtedy maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí sumou spolu 150,- eur a stretávanie nebolo upravené. Od rozvodu manželstva rodičov uplynuli viac ako štyri roky, pričom syn H. je už dospelý a rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 9Pc/18/2019 zo dňa 04.11.2019 bola zrušená otcova vyživovacia povinnosť. V konaní vedenom pod sp. zn. 8P/22/2019 otec žiadal o zverenie mal. N. do jeho osobnej starostlivosti a zároveň požiadal o zníženie výživného, pre zmenu pomerov na jeho strane. V konaní bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol návrh otca na zverenie do starostlivosti zastavený, návrh matky na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bol zamietnutý a bol aj zamietnutý návrh na zníženie výživného a bola schválená dohoda rodičov o úprave stretávania otca s dcérou, podľa otca sa s dcérou stretávajú 12-13 dní v mesiaci. Matka mala otcovi oznámiť, že sa plánuje odsťahovať do okresu Hlohovec a otec od dcéry vie, že táto sa s matkou odsťahovať nechce, preto podal návrh na súd, lebo je v záujme dcéry, aby nemenila svoje trvalé bydlisko, nemenila školu, kamarátov, záľuby, koníčky, lebo v S. žije od útleho veku. Ďalším dôvodom, pre ktorý nesúhlasí, aby menila prostredie, je priateľ matky, ktorý sa politicky orientuje na H. - Y. strana J. N. a k ich politickému názoru sa prikláňa aj matka maloletej N., čo sa prenáša aj na dcéru. Keďže sa o dcéru doteraz vie postarať v trvaní takmer pol mesiaca, uviedol, že zvládne aj materiálnu starostlivosť aj zdravotnú starostlivosť aj bývanie. V prípade zverenia navrhol, aby súd upravil aj stretávanie s matkou a určil výživné v rozsahu 200,-- eur, lebo matka pracuje a s vedením domácnosti a platením výdavkov jej má pomáhať terajší priateľ s uvedením, že otec poberá invalidný dôchodok vo výške 263,50 eur na Slovensku a 400,-- Kč (15,05 eur) z Českej republiky. Matka sa k návrhu písomne vyjadrila a uviedla, že odkedy sa otec dozvedel, že plánuje odchod do iného mesta, otec jej spôsobuje problémy, ale zatiaľ zostáva v meste, v ktorom žije, dcéra pokračuje v štúdiu na rovnakej škole. Uviedla, že pracuje ako pomocná kuchárka s minimálnou mzdou, žije s otcom aj dcérou, ktorý síce uhrádza náklady na bývanie, ale všetko ostatné, najmä zabezpečenie stravy, hygieny, školských potrieb zabezpečuje sama a otec od januára 2020 prispieva na dcéru sumou 30,-- eur mesačne, preto žiada spravodlivé súdne rozhodnutie.

3. Súd doplnil dokazovanie na pojednávaní konanom dňa 03.02.2021, na ktorom otec na podanom návrhu trval a matka uviedla, že v čase podávania návrhu a v čase aj jej písomného vyjadrenia bola situácia iná, ale rešpektujúc názor dcéry matka súhlasila s tým, aby N. zostala v starostlivosti otca a uviedla, že u nej nastala zmena, lebo je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 01.01.2021 s priznaným príjmom po dobu šiestich mesiacov vo výške 289,-- eur. Na otázku súdu voči otcovi, či vzhľadom na zmenu pomerov na strane matky trvá na určení vyživovacej povinnosti v ním navrhovanom rozsahu, otec uviedol, že keď on mohol platiť výživné sumou, na ktorú ho zaviazal súd, preto je toho názoru, že konanie matky je účelové a požaduje výživné aspoň v rozsahu 100,-- eur mesačne, lebo žiada, aby bolo brané do úvahy, že matka žije s priateľom. Matka na otázku, či má zdravotné obmedzenia uviedla, že má teraz ženské problémy, ale matka uviedla, že verí a dúfa, že nejde o stav trvalý. Kolízny opatrovník navrhol dohodu rodičov schváliť a k určení vyživovacej povinnosti uviedol, aby bola matka zaviazaná platiť sumou po 50,-- eur mesačne. Prokurátor, ktorý vstúpil do začatého konania, navrhol, aby súd rozhodol tak, ako to navrhol kolízny opatrovník.

4. Z pripojených spisov bolo zistené, že naposledy bolo rozhodované v konaní vedenom pod sp. zn. 8P/22/2019 dňa 22.01.2020, ktorým súd návrh otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti zastavil, návrh matky na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti zamietol, návrh otca na zníženie výživného zamietol a bolo upravené stretávanie otca s dcérou. Odvolací súd v rozhodnutí č.k. 21CoP/60/2020-240 zo dňa 24.09.2020 zmenil otcovu vyživovaciu povinnosť zo sumy 60,-- eur mesačne na sumu 36,-- eur mesačne.

5. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 62 odsek 1 a 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 odsek 4 a 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

6. V danom prípade počas konania sa rodičia dohodli na zmene starostlivosti tak, že maloletá bude v osobnej starostlivosti otca, ktorý ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, preto súd výrokom I., dohodu rodičov, schválil.

7. Podľa § 122 Civilného mimosporového poriadku, ak vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozsudkom schváli dohodu rodičov, nie sú oprávnení podať voči výroku, ktorým bola dohoda schválená, odvolanie.

8. Podľa § 25 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine, v ktorom je upravené stretávanie s maloletým dieťaťom, podľa ktorého

1) rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode

2) ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť

3) ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

4) a jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti

5) ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.⁶

Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

9. Rodičia zhodne uviedli, že stretávanie matky s dcérou upraviť nežiadajú, preto súd výrokom II., stretávanie, neupravil.

10. Maloletá N. je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany svojich rodičov, lebo navštevuje šiesty ročník základnej školy. Vyživovacia povinnosť rodiča k neplnoletému dieťaťu je daná ex lege a obvyklým spôsobom plnenia je stav, kedy dieťa žije v spoločnej domácnosti rodičov a výživné je plnené v naturálnej forme. Súd k stanoveniu konkrétnej výšky výživného pristupuje len v prípadoch potencionálneho ohrozenia oprávneného dieťaťa - ak nežijú rodičia spolu, došlo k rozpadu ich rodiny, prípadne k rozvodu manželstva a prípadne pokiaľ niektorý z rodičov svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Zmyslom je teda zabezpečiť dieťaťu porovnateľné podmienky s tými, aké by malo, keby rodičia žili spolu a riadne sa o dieťa starali (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR sp.zn. IV. ÚS 650/15 zo dňa 16.12.2015). Pri rozhodovaní o výške výživného súd porovnával pomery v čase poslednej úpravy výživného, kedy bola maloletá v starostlivosti matky (v tom čase oprávnenej), ktorá maloletej zabezpečovala osobnú starostlivosť a v tomto období bola matka zamestnanou. Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu, v ktorom bolo rozhodované naposledy o určení vyživovacej povinnosti, z jeho odôvodnenia v odseku č. 24 vyplynulo, že matka bola zamestnaná a jej zamestnávateľom bolo Mesto S. a jej pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú od 08.01.2020 do 31.12.2020. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadal na pomery rodičov a vzal do

úvahy príjmy rodičov. V konaní boli posudzované životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojim konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa zamestnania, zárobku a majetkového prospechu (porovnaj Komentár Zákona o rodine E. Horvath - Erik Varga Wolters Kluwer str. 409). V danom prípade neobstojí tvrdenie otca, ktorý uviedol, že konanie matky je účelové v tom, že je v súčasnej dobe nezamestnaná, lebo už v čase posledného posudzovania pomerov mala pracovný pomer uzatvorený na dobu určitú a tento skončil uplynutím doby, teda dňa 31.12.2020, preto skutočnosť, že matka je bez pracovného pomeru, súd nepovažuje za konanie, ktoré by znamenalo bez pochybností zníženie rozsahu výživného pre maloletú N.. Príjmy, ktoré by mohla matka, dnes povinná, dosahovať, nie je možné nateraz určiť a nie je tak možné konštatovať, že reálne bez pochyb môže dosahovať vyšší príjem, z ktorého by bolo možné pri stanovení výživného vychádzať. K majetkovým pomerom povinného rodiča (matky) je potrebné uviesť, že od poslednej zmeny pomerov nedošlo k inej zmene okrem straty zamestnania, lebo tak ako v ostatnom posudzovanom rozhodnutí matka zatiaľ stále žije so svojim otcom aj maloletou a otec matky uhrádza náklady spojené s bývaním a matka uhrádza všetky ostatné plnenia súvisiace s chodom domácnosti. Otec je stále poberateľom invalidného dôchodku vo výške 263,50 eur a dôchodku z českého sociálneho zabezpečenia vo výške 15,05 eur. Otec v tomto konaní výdavky na maloletú nešpecifikoval, len žiadal priznať výživné v rozsahu 200,-- eur mesačne, preto súd aj vychádzal z toho, že výdavky, ktoré mala matka doteraz a ktoré bude zmenou starostlivosti znášať otec, ktorý preberá osobnú starostlivosť o dcéru po dohode s matkou, tieto výdavky boli v poslednom rozhodnutí súdu vyhodnotené ako potreby základné, súvisiace so záujmami maloletej, jej aktivitami, potrebami jej štúdia, pričom maloletá je stále žiačkou základnej školy a v ostatnom konaní boli matkou výdavky na maloletú vyčíslené sumou vo výške 100,-- eur. Vyššie popísané zistenia svedčia o závere, že príjmové a majetkové pomery otca ako aj matky sú dôvodom pre uspokojovanie základných potrieb maloletej N., sú však závislé na celkovej životnej úrovni matky, po zmene rozhodnutia, na ktorom sa rodičia dohodli, ako povinného rodiča, preto súd vzhľadom na skutočnosť, že matka sa ocitla bez zamestnania, je vedená na úrade práce a jej príjem je určený na obdobie nasledujúcich šiestich mesiacov od zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie sumou vo výške 289,50 eur, preto vychádzajúc z výdavkov na maloletú, ktoré matka kvantifikovala sumou 100,-- eur v ostatnom rozhodnutí súdu a otec neuvádzal žiadne zvýšené, prípadne mimoriadne výdavky, ktoré mu v súvislosti so zmenou, na ktorej sa dohodli, vzniknú, preto súd určil vyživovaciu povinnosť matke v rozsahu 60,-- eur mesačne, pričom ide o zaužívanú súdnu prax, podľa ktorej platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20 až 30 % jeho čistého príjmu, preto vzhľadom na skutočnosť, že príjem matky je garantovaný iba po období pol roka, preto súd určil jeho výšku tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku (nad rámec uvedeného, aj keď súd nemá poučovaciu povinnosť voči otcovi, ktorý je právne zastúpený, súd uvádza, že v prípade, že na strane matky dôjde k zmene jej pomerov, lebo sama potvrdila, že chce začať nový život v inom meste, otec môže podať návrh na súd na zvýšenie výživného).

11. Podľa § 23 Civilného mimosporového poriadku ods.1, konanie sa začína na návrh. Podľa ods. 2, ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie.

12. Podľa § 40 Civilného mimosporového poriadku súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Sporové konanie je ovládané dispozičnou zásadou, v súlade s ktorou je súd viazaný žalobou. Táto zásada sa uplatní aj v konaniach mimosporových, avšak výhradne len v tých prípadoch, keď konanie možno začať aj bez návrhu. V intenciách čl. 5 Civilného mimosporového poriadku je prelomená dispozičná zásada v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Zároveň je uvedené prejavom vyšetrovacieho princípu, keď súd musí z úradnej povinnosti vyšetrovať skutočný stav veci. Týmto vstupuje do popredia aj princíp zakotvený v čl. 1, s ktorým prejednávanie a rozhodovanie o niektorých veciach nie je len v rukách a v záujme účastníkov, ale naopak, je tu prítomný verejný záujem štátu. V konaniach ktoré možno začať aj bez návrhu súd nie je viazaný návrhom účastníkov uvedených v návrhu na začatie konania. Súd tak nie je viazaný navrhovanou výškou výživného vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pričom pre aplikáciu tejto zásady nie je rozhodujúce, či sa konanie začalo na návrh účastníka konania, alebo sa začalo vydaním uznesenia o začatí konania podľa § 23 ods. 2CMP. Postačuje, že konanie sa môže začať aj bez návrhu. Výrok rozhodnutia preto neobsahuje súčasne aj zamietavý výrok, lebo z výroku samotného rozhodnutia je zrejmé, ako súd rozhodol inak, od petitu uvedeného v návrhu na začatie konania.

13. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti výroku I. odvolanie nie je prípustné. Proti výrokom II. III. a IV. je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Rodičia nie sú oprávnení podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu.